

Vergaderjaar 2007–2008

31 226

Enige wijzigingen in de Pensioenwet, de Wet verplichte beroepspensioenregeling en enige andere wetten

G

NADERE MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 30 juni 2008

De memorie van antwoord op het voorlopig verslag van uw Kamer over het wetsvoorstel Enige wijzigingen in de Pensioenwet, de Wet verplichte beroepspensioenregeling en enige andere wetten (Kamerstukken I 2007/08, 31 226, D) geeft uw commissie aanleiding tot het stellen van een aantal vragen.

De leden van de CDA-fractie stellen een vraag naar aanleiding van bijlage 2 bij het ontwerpbesluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling in verband met het uitvoeren van arbeidsongeschiktheidsregelingen. Deze leden stellen onder verwijzing naar deze bijlage vast, dat bij benutting van minder dan 50% van de restverdiencapaciteit een hogere aanvulling van de WGA-uitkering mogelijk is, dan bij benutting van 50% of meer van de restverdiencapaciteit. Deze leden concluderen hieruit dat de aanvulling bij benutting van minder dan 50% van de restverdiencapaciteit, een aanvulling is terzake van werkloosheid. Zij vragen de minister uit te leggen waarom hij deze verzekering van het werkloosheidsrisico toch bij pensioenfondsen neer wil leggen, terwijl de minister in de memorie van antwoord juist heeft bevestigd dat het niet de bedoeling is dat pensioenfondsen en levensverzekeraars het werkloosheidsrisico gaan verzekeren. Zoals eerder betoogd is de regering van mening dat indien een aanvulling op een WGA-vervolguitkering en een WGA-loonaanvulling volgens de voorgenomen nadere regelgeving wordt vormgegeven, deze aanvulling geen werkloosheidsrisico dekt. Uit de figuren in bijlage 2 bij het ontwerpbesluit (Kamerstukken II 2007/08, 31 226, nr. 36) valt inderdaad af te leiden dat bij eenzelfde mate van arbeidsongeschiktheid de aanvulling op de WGA-vervolguitkering groter kan zijn dan de aanvulling op de WGA-loonaanvulling. Dit is in de visie van de regering evenwel niet een gevolg van het al dan niet dekken van een werkloosheidsrisico, maar van de omstandigheid dat in de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) de compensatie van het verlies aan verdienvermogen als gevolg van arbeidsongeschiktheid in de vervolguitkering op een andere wijze wordt vormgegeven dan in de loonaanvulling. Zoals ook uit de figuren in bijlage 2 blijkt, neemt het totale inkomen van een gedeeltelijk arbeidsgeschikte altijd toe met ten minste het verdiende inkomen door het benutten van restverdiencapaciteit. Omgekeerd komt het risico van inkomensverlies als gevolg van werkloos-

heid volledig voor rekening van de gedeeltelijk arbeidsgeschikte als hij minder restverdien capaciteit benut. Om die reden is de aanvulling, indien die is vormgegeven conform het ontwerpbesluit, naar de mening van de regering niet aan te merken als een aanvulling terzake van werkloosheid.

De leden van de CDA-fractie vragen of de definitie van pensioenuitkering in de Pensioenfondsenrichtlijn zo ruim is, dat ook een dekking van het werkloosheidsrisico daar onderdeel van kan uitmaken. Onder de definitie van pensioenuitkering in Richtlijn 2003/41/EG vallen «uitkeringen die worden uitbetaald bij het bereiken of naar verwachting bereiken van de pensioendatum, of, wanneer deze een aanvulling op die uitkeringen vormen en op bijkomende wijze worden verstrekt, in de vorm van betalingen bij overlijden, arbeidsongeschiktheid of beëindiging van de werkzaamheid ...». De definitie van «pensioenuitkering» in de richtlijn is dus ruimer dan de definitie van «pensioen» in de Nederlandse wetgeving. Nederland heeft er bij de implementatie van Richtlijn 2003/41/EG namelijk voor gekozen de definitie van het begrip «pensioen» ongewijzigd te laten, hetgeen impliceert dat het werkloosheidsrisico daar niet onder valt.

De leden van de CDA-fractie vragen of De Nederlandsche Bank (DNB) al uitsluitsel heeft gegeven over de vraag of uit de nadere op grond van artikel 2, zevende lid, van de Pensioenwet te treffen regels zal voortvloeien, dat – naast pensioenfondsen – ook levensverzekeraars de in dat artikellid bedoelde arbeidsongeschiktheidsaanvullingen mogen uitvoeren, of dat alleen schadeverzekeraars dit mogen. DNB heeft inmiddels laten weten dat uit artikel 1 en artikel 1:6, tweede lid, van de Wft voortvloeit, dat levensverzekeraars de aanvullingen niet mogen verzekeren. Voor de goede orde zij opgemerkt, dat dit niet betekent dat aanvullingen, door schadeverzekeraars gedaan, niet onder de Pensioenwet zouden vallen. Aanvullingen die vallen onder het Pensioenwet-begrip arbeidsongeschiktheidspensioen, – inclusief de nadere regels omtrent het arbeidsongeschiktheidspensioen, zodra die in werking zijn getreden, – vallen onder de Pensioenwet. De schadeverzekeraar die een dergelijke aanvulling verzorgt dient zich derhalve te houden aan de Pensioenwetbepalingen, waarbij in dit verband met name de informatiebepalingen genoemd kunnen worden.

De leden van de CDA-fractie verwijzen naar de brief van het Verbond van Verzekeraars van 10 juni jl.¹ en vragen of er voorzien is in een overgangperiode voor schadeverzekeraars. In het ontwerpbesluit, zoals gepubliceerd in een bijlage bij een brief van 10 december 2007 aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2007/08, 31 226, nr. 25), wordt bij wijze van overgangsrecht geregeld dat voor zover een aanvulling op een WGA-vervolguitkering of een WGA-loonaanvulling geen arbeidsongeschiktheidspensioen is als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet of artikel 1 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, deze aanvulling als arbeidsongeschiktheidspensioen in de zin van een van die artikelen wordt aangemerkt.

Deze overgangsbepaling is opgesteld om duidelijk te maken dat pensioenfondsen de thans in uitvoering zijnde aanvullende arbeidsongeschiktheidsregelingen mogen blijven uitvoeren tot 1 januari 2009. Vanaf dat moment gelden de aanvullende voorwaarden zoals vermeld in artikel II van het ontwerpbesluit. Met de bepaling heeft de regering uitsluitend beoogd pensioenfondsen in de gelegenheid te stellen hun arbeidsongeschiktheidspensioenregeling zonnodig aan te passen aan de eisen die vanaf 1 januari 2009 gaan gelden. Daarom zal de regering de bepaling wijzigen, zodat de bepaling alleen betrekking heeft op de uitvoering van aanvullingen door pensioenfondsen in de periode vanaf het moment dat de amvb in werking treedt tot en met 31 december 2008. Door de overgangsbepaling niet op verzekeraars van toepassing te laten zijn wordt

¹ Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke Ondersteuning onder griffinummer 140444.10.

bereikt, dat verzekeraars in die periode de tijd hebben om zich erop in te stellen dat een deel van de door hen uitgevoerde aanvullende arbeidsongeschiktheidsregelingen vanaf 1 januari 2009 onder de Pensioenwet valt. Uit voornoemde brief van het Verbond van Verzekeraars blijkt dat verzekeraars nu menen meer tijd nodig te hebben om hun verzekeringen, die als arbeidsongeschiktheidspensioen moeten worden aangemerkt, aan te passen. De regering wijst er op dat het met de komst van de Pensioenwet in 2007 al bekend was dat verzekeraars wijzigingen in hun bedrijfsvoering zouden moeten gaan doorvoeren om aan met name de informatieverplichtingen uit de Pensioenwet te kunnen voldoen. Weliswaar kan door de onduidelijkheid over aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen bij verzekeraars de indruk hebben bestaan dat voor WGA-hiaatverzekeringen – voor zover die als arbeidsongeschiktheidspensioen zouden moeten worden aangemerkt – geen veranderingen in het verschiet lagen, dan meent de regering toch dat uitstel als beoogd tot 1 januari 2009 voldoende ruimte biedt aan verzekeraars om zich op een uitvoeringspraktijk conform de Pensioenwet voor te bereiden. Het Verbond wijst er in zijn brief van 10 juni jl. op, dat in geval de WGA-hiaatverzekering is gebaseerd op een collectieve arbeidsovereenkomst (cao), aanpassing van de verzekering pas kan plaatsvinden nadat de cao is aangepast. De regering is voornemens om rekening te houden met algemeen verbindend verklaarde cao's waarin afspraken zijn gemaakt over aanvullingen op WGA-vervolguitkeringen of WGA-loonaanvullingen: de inhoudelijke bepaling van het ontwerpbesluit (artikel II) zal alleen van toepassing zijn na afloop van de termijn van algemeen verbindend verklaring. Dit zal alsnog worden geregeld.

Wat betreft de inhoudelijke bezwaren van het Verbond van Verzekeraars merkt de regering het volgende op. WGA-hiaatverzekeringen worden alleen als arbeidsongeschiktheidspensioen aangemerkt als zij uitsluitend betrekking hebben op het arbeidsongeschiktheidsrisico, verbonden zijn aan de arbeidsverhouding en tot een geldelijke uitkering leiden. Een verzekering, die een aanvulling geeft die varieert met de mate waarin men werkloos is valt dus buiten het begrip arbeidsongeschiktheidspensioen. Naar de mening van de regering staat de voorgenomen regelgeving niet op gespannen voet met de taakafbakening. Door de aanvullende regelgeving in het ontwerpbesluit worden de mogelijkheden voor sociale partners om aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen door pensioenfondsen te laten uitvoeren, juist ingeperkt. De wijze waarop aanvullend pensioen moet worden vormgegeven om het door een pensioenfonds te kunnen laten uitvoeren draagt bij aan het stimuleren van het benutten van de resterende verdien capaciteit. De tegenwerpingen van het Verbond van Verzekeraars betreffende de verplichtstelling en solvabiliteits eisen hebben niet specifiek betrekking op de voorgenomen regelgeving.

De leden van de fracties van het CDA, de CU en de SGP verwijzen naar het, in de memorie van antwoord bij het onderhavige wetsvoorstel, gegeven antwoord op de vraag naar de toepasselijkheid van artikel 58 van de Pensioenwet en vragen wat hierbij wordt verstaan onder slapersaanspraken.

Bij de toepassing van artikel 58 van de Pensioenwet zal bij meeverzekerde stijgingen splitsing plaatsvinden zoals door de leden van de bovengenoemde fracties beschreven omdat, zoals ook in de memorie van antwoord is aangegeven, artikel 58 van de Pensioenwet bij meeverzekerde stijgingen alleen van toepassing is op slapersaanspraken die zijn opgebouwd vanaf de datum van inwerkingtreding van dat artikel.

De leden van de fractie van de VVD vragen of de minister van mening is dat er behoefte is aan rechtstreekse verkiezingen van bestuursleden door gepensioneerden, als het bestuurslid wordt gekozen door de geleiding van

gepensioneerden in de deelnemersraad, die op hun beurt rechtstreeks door de gepensioneerden gekozen zijn. Vervolgens vragen de leden van de fractie van de VVD of het niet zinvol zou zijn dat bestuursleden uit de kring van gepensioneerden voorgedragen kunnen worden door een representatieve vereniging van gepensioneerden zonder dat directe algemene verkiezingen verplicht zijn. De leden van de fractie van de VVD wijzen er daarbij op dat bij het hanteren van een roulatieschema voor het aftreden van bestuursleden er regelmatig verkiezingen gehouden moeten worden, wat kostbaar is en tot verkiezingsmoeheid leidt.

De regering wijst er op dat de afspraak over verkiezing van gepensioneerden in het bestuur van ondernemingspensioenfondsen stamt uit het eerste convenant over de medezeggenschap van gepensioneerden bij pensioenfondsen tussen de Stichting van de Arbeid en de Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties van juni 1998 en bevestigd is in het vernieuwd convenant van 28 februari 2003. De regering is van mening dat het thans niet het moment is om wijzigingen in de medezeggenschap bij pensioenfondsen door te voeren. Eind 2008 zullen de resultaten van de evaluatie van zowel de principes voor goed pensioenfondsbestuur als de convenantsafspraken over medezeggenschap van gepensioneerden bij pensioenfondsen bekend worden. Dan zal worden bezien of er aanleiding is tot wijziging van de Pensioenwet.

De leden van de fractie van de VVD verzoeken om commentaar op het e-mailbericht van 27 mei 2008 van de heer F. Doornik¹. In dit e-mailbericht brengt de heer Doornik zijn tekstvoorstel voor wijziging van artikel V (betrekkend op artikel 7:664 van het Burgerlijk Wetboek) onder de aandacht van de leden van uw Kamer. Zoals toegezegd in de memorie van antwoord (pag. 15) zal de regering bij eerstvolgende gelegenheid een voorstel tot aanpassing van artikel 7:664 Burgerlijk Wetboek doen om de ontstane onduidelijkheid over de in het onderhavige wetsvoorstel opgenomen aanpassing van dit artikel op te lossen. In dit wetsvoorstel is een aanpassing van dit artikel opgenomen, die onbedoeld de indruk wekt van een materiële wijziging van dit artikel. Een materiële wijziging is evenwel niet beoogd. Beoogd is slechts een redactionele verbetering, eruit bestaande dat de bewoordingen, waarin artikel 7:664, lid 1, Burgerlijk Wetboek is gesteld, in overeenstemming worden gebracht met de terminologie van de Pensioenwet.

Op grond van artikel 7:663 en 7:664 BW behouden de werknemers in geval van overgang van hun onderneming hun oude pensioenregeling, tenzij de nieuwe werkgever hen de pensioenregeling toezegt die geldt binnen dit overnemende bedrijf. Door de met dit wetsvoorstel voorgestelde wijziging wordt – onbedoeld – de suggestie gewekt dat de werknemers het recht op hun oude pensioenregeling behouden, ook als de overnemende werkgever hen de in zijn bedrijf geldende pensioenregeling aanbiedt. Het is, zoals ook duidelijk wordt uiteengezet in de memorie van toelichting (Kamerstukken II 2000/01, 27 469, nr. 3, blz. 3 en 4) expliciet niet de bedoeling van artikel 7:664 van het BW om de werknemers in deze situatie (waarin zowel de overdragende onderneming als de verkrijgende onderneming een pensioenregeling heeft) het behoud van hun oude pensioenregeling te garanderen. Beoogd is om de overnemende werkgever de mogelijkheid te bieden de nieuw overgekomen werknemers in zijn pensioenregeling op te nemen. Professor Lutjens betoogt in zijn brief van 23 april 2008² dat het nu juist wel de bedoeling zou zijn van artikel 7:664 om de werknemers de keus te laten of zij de pensioenregeling van de nieuwe werkgever prefereren boven hun oude pensioenregeling. Voor dit betoog is evenwel geen steun te vinden in de tekst van het vigerende artikel 7:664 van het BW, noch in de memorie van toelichting op dat artikel. In een eerdere publicatie³ heeft professor Lutjens de inhoud en strekking van artikel 7:664 van het BW wel conform de bedoeling van de

¹ Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke Ondersteuning onder griffienummer 140444.07.

² Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke Ondersteuning onder griffienummer 140444.04.

³ Lutjens, E. *Pensioen bij overgang van een onderneming*. in: Sociaal Maandblad Arbeid, 2002, nr. 9, blz. 464–474.

wetgever weergegeven.

Een tweede onderwerp in het e-mailbericht van de heer Doornik van 27 mei betreft de beantwoording in de memorie van antwoord van de vraag wat precies te verstaan is onder het begrip pensioenverzekering, zoals vermeld in artikel 27 van de Wet op de ondernemingsraden (WOR). De heer Doornik vindt dat onderbouwing ontbreekt van het standpunt van de regering, dat het in de WOR bedoelde instemmingsrecht bij een pensioenverzekering betrekking heeft op de uitvoeringsovereenkomst. Hij verwijst naar de wettelijk verankerde principes voor goed pensioenfondsbestuur, waarin – wat betreft de uitvoering van pensioenregelingen door verzekeraars – uitdrukkelijk is bepaald dat de ondernemingsraad een adviesrecht heeft op (verlenging van) de uitvoeringsovereenkomst. De heer Doornik leidt hier via een a contrarioredering uit af, dat de opstellers van de principes van goed pensioenfondsbestuur er vanuit gingen dat het in de WOR genoemde *instemmingsrecht* geen betrekking kan hebben op de uitvoeringsovereenkomst – waar volgens de principes immers een *adviesrecht* voor geldt – en dat het instemmingsrecht derhalve alleen betrekking kan hebben op de pensioenovereenkomst, c.q. de pensioenregeling.

De regering kan zich in deze redenering niet vinden. In het hier bedoelde onderdeel van de principes voor goed pensioenfondsbestuur, D9 en D10 van paragraaf 5, is beoogd aan een ruimere groep belanghebbenden dan de ondernemingsraad, te weten ook aan de personeelsvertegenwoordiging en de personeelsvergadering¹, alsmede aan de vertegenwoordigers van gepensioneerden, inspraak te geven op de uitvoeringsovereenkomst. Deze inspraak heeft de vorm van een adviesrecht. In die zin vullen de principes artikel 27 van de WOR aan. De regering ziet derhalve niet in, dat uit de principes zou kunnen worden afgeleid dat de opstellers ervan zouden menen dat artikel 27 van de WOR op de pensioenovereenkomst, c.q. de pensioenregeling zou zien, en niet op de uitvoeringsovereenkomst. De regering ziet in het betoog van de heer Doornik derhalve geen aanleiding zijn mening dat onder pensioenverzekering in art. 27, eerste lid, onderdeel a, van de Wet op de ondernemingsraden de uitvoeringsovereenkomst moet worden begrepen, te herzien.

Ten slotte vragen de leden van de fractie van de VVD een reactie van de regering op een brief van professor Lutjens van 6 mei 2008². Daarin richt hij zich tot uw Kamer in reactie op eerdere brieven van het Verbond van Verzekeraars en van professor Kalkman waarin wordt gesteld dat de voorgenomen regelgeving betreffende de uitvoering van aanvullingen op een WGA-vervolguitkering en/of een WGA-loonaanvulling door pensioenfondsen in strijd zou zijn met EG-richtlijn 2003/41, de zogenaamde pensioenfondsenrichtlijn. Professor Lutjens concludeert dat de argumentatie van het Verbond van Verzekeraars, en van professor Kalkman, onjuist zijn. Hij wijst er op dat gedeeltelijk arbeidsgeschikten een deel van hun arbeidsvermogen als gevolg van arbeidsongeschiktheid hebben verloren. Dat deel van het arbeidsvermogen is onderwerp van verzekering. De invulling die de Pensioenwet en het ontwerpbesluit geven van het begrip arbeidsongeschiktheidspensioen is, zo stelt de heer Lutjens, in geen enkel opzicht strijdig te achten met de pensioenfondsenrichtlijn 2003/41. Hij ziet – evenals de regering – geen argument waarom een aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen op een WGA-vervolguitkering en/of WGA-loonaanvulling onder de geformuleerde voorwaarden niet door pensioenfondsen zou mogen worden uitgevoerd. Er is immers sprake van het uitsluitend verzekeren van een arbeidsongeschiktheidsrisico.

¹ In de principes voor goed pensioenfondsbestuur wordt onder «ondernemingsraad» namelijk tevens verstaan de personeelsvertegenwoordiging en de personeelsvergadering, zo blijkt uit voetnoot 20 bij de principes.

² Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke Ondersteuning onder griffienummer 140444.05.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. P. H. Donner